

Helsinki

Taide ja kulttuuri Helsingissä 2030

Työryhmän visio kaupungille ja kaupunkilaisille maaliskuussa 2020

Työryhmä: **Alexi Malmberg**, Helsingin kaupunginorkesterin intendentti, työryhmän puheenjohtaja | **Leif Jakobsson**, Svenska Kulturfondenin emeritusjohtaja | **Gita Kadambi**, Suomen kansallisoopperan ja -baletin pääjohtaja | **Elina Knihtilä**, Taideyliopiston professori | **Emmi Komlosi**, Helsingin työväenopiston suunnittelijaopettaja | **Sonya Lindfors**, UrbanApan taiteellinen johtaja, koreografi | **Teemu Mäki**, taiteilija, taiteen tohtori, Suomen taiteilijaseuran puheenjohtaja | **Eeka Mäkynen**, Finnish Metal Events Oy:n toimitusjohtaja | **Sara Norberg**, Cinematicin toimitusjohtaja | **Veli-Markus Tapio**, Suomen Kulttuurirahaston erikoisasiantuntija | **Ulla Laurio**, Helsingin kaupungin kulttuuripalvelujen suunnittelija, työryhmän sihteeri

Taide ja kulttuuri Helsingissä 2030

Helsingissä taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän ja kaupungin kehittämisen ytimessä	3
Taide auttaa Helsinkiä kohtaamaan ja muuttamaan tulevaisuuden	4
Taide ja kulttuuri ovat Helsingin kehittämisen keskeisiä voimia	6
Jokaisen helsinkiläisen elämä on osa yhteistä helsinkiläisyyttä	8
Toimenpide-ehdotukset vision saavuttamiseksi	10
Näkökulmia Helsingin taide- ja kulttuurielämään	14
Helsinki vuonna 2030	14
Kulttuurin rahoitus Helsingissä	15
Millä helsinkiläinen taiteilija elää?	16
Taiteen merkitys Helsingille	17
Kenelle taide kuuluu?	18
Helsinki on monikielinen kaupunki	19
Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset	20
Helsinki – taiteen harrastamisen edelläkävijä	22
Kaupunki elää myös öisin	23
Uuden kaupungin rakentaminen	24
2030-luvun Helsinki 2020-luvun nuorten silmin	26
Helsingin taide- ja kulttuurivision 2030 tausta	28

Helsingissä taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän ja kaupungin kehittämisen ytimessä

Helsinki on vuonna 2030 monilla tavoilla toisenlainen kuin 2020. Ympäristökriisi, väestörakenteen muutokset ja teknologia haastavat totut ajatusmallit ja toimintatavat.

Jatkuvasti muuttuvassa todellisuudessa taide auttaa Helsinkiä tuntemaan itsensä, kuvittelemaan vaihtoehtoisia maailmoja ja rakentamaan polkuja tulevaisuuteen.

Helsingiläiset ja heidän moninaistuvat kulttuurinsa ovat kaupungin sydän. On tärkeää, että kulttuurit käyvät vuoropuhelua, joka lisää yhteistä ymmärrystä ja luo yhteistä helsinkiläisyyttä.

Helsinki osaa hyödyntää taiteilijoiden osaamista ja heidän ajatteluaan hyvän kaupungin rakentamisessa: helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden lisäämisessä, ekologisessa jälleenrakentamisessa ja uusien mahdollisuuksien ymmärtämisessä.

Taide ja kulttuuri avaavat tien luovaan Helsinkiin, jossa onnellisuus ja toivo kuuluvat jokaisen kaupunkilaisen elämään.

Vuonna 2030

Taide auttaa Helsinkiä kohtaamaan ja muuttamaan tulevaisuuden

- Taide lisää ymmärrystä ja edistää kriittistä ja rakentavaa vuoropuhelua
- Taidekenttä edistää kestäväää maailmaa
- Helsinki vaalii taidetta sen alustana ja mahdollistajana

Taide ja kulttuuri ovat Helsingin kehittämisen keskeisiä voimia

- Taiteilijoiden osaaminen on koko kaupungin käytössä
- Taide ja kulttuuri vahvistavat kokonaisvaltaista hyvinvointia
- Taidekenttä lisää yhteistyötä pääkaupunkiseudulla, Suomessa ja kansainvälisesti
- Taide tekee Helsingistä luovan kaupungin

Jokaisen helsinkiläisen elämä on osa yhteistä helsinkiläisyyttä

- Helsingiläiset luovat kaupungin kulttuurin
- Asukkaiden kulttuurit saavat Helsingin kukoistamaan
- Jokaisella helsinkiläisellä on yhteys taiteeseen läpi elämän

Taide auttaa Helsinkiä kohtaamaan ja muuttamaan tulevaisuuden

Taide lisää ymmärrystä ja edistää kriittistä ja rakentavaa vuoropuhelua

Taide on ajattelun ja keskustelun moniaistinen muoto. Se on erityislaatuinen osa ihmisyyttä, tapa hahmottaa todellisuutta ja rakentaa vaihtoehtoisia maailmoja. Taide lisää ymmärrystä erilaisten ihmisten ja ajatusten välillä. Jatkuvan muutoksen keskellä itsessään arvokas taide auttaa meitä pysähtymään sen äärelle mikä on rikki, mitä emme ymmärrä ja mikä on kaunista. Taiteeseen kuuluvat myös kriittisyys, ennakoimattomuus ja tuntemattoman läsnäolo.

Taide näyttää, mitä Helsinki on ja millaisia ovat sen monet mahdolliset tulevaisuudet. Muun muassa teknologinen kehitys ja työn murros, muutokset väestörakenteessa ja ilmastonmuutos vaikuttavat merkittävästi helsinkiläisten elämään. Taide toimii ympäristönä, jossa voi käsitellä turvallisesti jännitteitä ja uhkakuvia. Samasta ympäristöstä nousevat esiin myös ne tulevaisuuskuvat, jotka ovat tavoittelemisen arvoisia.

Taiteen tekeminen ja kokeminen vahvistavat taitoja, joiden avulla navigoidaan ennalta-arvaamattomassa maailmassa: uteliaisuutta, myötätuntoa, vuorovaikutustaitoja, kykyä katsoa toisin ja rohkeutta hakea suuntaa. Taide kehittää yksilön ja yhteisön itsetuntemusta ja yhdistää menneen, nykyisen ja tulevan.

Helsingin taidekenttä edistää kestäväää maailmaa

Taide- ja kulttuuritoimijat Helsingissä toimivat ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Taide- ja kulttuuritoimijat Helsingissä tuntevat vastuunsa, kunnioittavat ympäristöään ja ovat aloitteellisia ilmastonmuutoksen torjumisessa. He auttavat omalla työllään ympäristökriisin suunnan kääntämisessä ja ekologisessa jälleenrakennuksessa.

Helsingin ainutlaatuisessa kulttuuriympäristössä luonto ja meri ovat osa kaupunkia. Helsinki näyttää tietä ja tukee ympäristövastuullista kulttuurielämää. Kaupunki on löytänyt keinoja ympäristön kannalta kestävään kansainvälisyyteen.

Ekologinen kestävyys luo kehyksen sosiaaliselle ja taloudelliselle kestävyydelle. Kaupungissa sijaitsevat taide- ja kulttuuritoimijat vastaavat avoimesti ja rohkeasti sosiaalisiin haasteisiin, kuten helsinkiläisyyden muutoksen herättämiin tarpeisiin.

Taiteen tuottamisen rakenteet ja kokemisen ympäristöt ovat kaikille helsinkiläisille turvallisia. Niissä ei sallita rasismia, syrjintää, epäasiallista kohtelua tai seksuaalista häirintää.

Globalisoituneessa maailmassa ongelmat ovat yhteisiä. Ne vaativat kansainvälistä yhteistyötä sekä paikallistason toimenpiteitä. Suurilla kaupungeilla, kuten Helsingillä, on erityinen rooli niiden ratkaisemisessa.

Helsinki vaalii taidetta sen alustana ja mahdollistajana

Taiteen ja kulttuurin eri muotojen ja niiden vapauden tukeminen on Helsingille tärkeää. Musiikki, kirjallisuus ja runous, teatteri, tanssi, nykysirkus ja esitystaide, digitaalinen taide, visuaaliset taiteet sekä muut taiteen muodot kukoistavat kaupungissa. Kaupungin taidekenttä on moninainen joukko erilaisia toimijoita ja niiden keskinäisiä kytkentöjä. Taiteen moniäänisyys ja kulttuurinen rikkaus synnyttävät elävää Helsingiä.

Helsingillä on vahva rooli taiteen ja kulttuurin mahdollistajana, alustana ja yhteen kutsujana. Taiteilijoilla on Helsingissä tilaa ja edellytykset toimia. Ammattimaisten taiteilijoiden arvostus näkyy myös työolosuhteissa ja työn tekemisen ehdoissa. Kaupungin merkittävästi rahoittamat taidelaitokset kantavat erityistä vastuuta kaupungin kulttuurielämästä.

Kulttuuri- ja taidetapahtumien järjestämisen edellytykset tiloista lupakäytäntöihin ovat Helsingissä hyvät. Kaupungissa on toimivia tiloja eri kokoisten konserttien, tapahtumien ja festivaalien järjestämiseen.

Kasvavan kaupungin kulttuurielämä tarvitsee kasvavia resursseja ja niiden oikeaa kohdentamista. Tämä tarkoittaa kulttuurin rahoituksen monipuolistumista sekä enemmän tukea Helsingin kaupungilta. Yhteistyö yritysten, kolmannen sektorin, kaupunkiorganisaation sekä kansalaisyhteiskunnan kesken on vahvaa.

Helsingissä nähdään taiteilijoiden työn arvo, oli se sitten pienimuotoista tai mittavaa, paikallisesti tai kansainvälisesti vaikuttavaa. Nousevat ilmiöt ja pitkäjänteinen kulttuuriperintö elävät rinnakkain. Helsingissä ymmärretään taiteen eri ulottuvuudet, tavoitteet ja taiteellisen työn merkitys.

Taide ja kulttuuri ovat Helsingin kehittämisen keskeisiä voimia

Taiteilijoiden osaaminen on koko kaupungin käytössä

Helsingin muutoksessa taide auttaa haastamaan totuttuja malleja ja löytämään kaupungin toimintaan ja suunnitteluun uudenlaisia ratkaisuja.

Helsingillä on rakenteet taiteen ja muiden elämäntilojen yhdistämiseksi. Kaupunki osaa hyödyntää taidelähtöisiä menetelmiä ja taiteilijat auttavat monin eri tavoin kaupunkiympäristön suunnittelussa, sosiaali- ja terveysalalla sekä koulutuksessa.

Julkisen taiteen kokeminen yleisessä kaupunkitilassa, rakennuksissa ja pihapiireissä parantaa Helsingin elinympäristöjä. Terveyspalveluissa taide on kiinteä osa hoitoketjua. Osaavissa käsissä taidetta käytetään myös erilaisten sairauksien hoitoon ja hallintaan.

Kouluille taide on itsestään selvä ehtymätön oppimisympäristö ja taiteen kautta opitaan tulevaisuudelle tärkeitä taitoja, kuten tiedon prosessointia, ajattelua sekä sosiaalisia taitoja.

Taide ja kulttuuri vahvistavat kokonaisvaltaista hyvinvointia

Kulttuuri ja taide ovat hyvinvoinnin ja terveyden keskeinen lähde, osa hyvää elämää ja elinikäistä oppimista. Jokainen helsinkiläinen voi saada vahvistusta arjen kulttuurista, taide- ja kulttuuriharrastuksista, taiteen ja kulttuurin kokemisesta yksin ja yhdessä sekä taiteesta osana jokapäiväisiä ympäristöjä. Huolella vaalittu aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö sekä monikerroksinen rakennettu kulttuuriympäristö luovat näille kestävä perustan.

Osallistuminen taiteeseen ja kulttuuriin edistää ihmisten psyykkistä ja fyysistä terveyttä ja ennaltaehkäisee sairauksia. Taide- ja kulttuuriorganisaatiot ovat ottaneet terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen strategiseksi osaksi työtään.

Taiteen ja kulttuurin keinoin edistetään yhdenvertaisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistetaan osallisuutta kaikkialla kaupungin rakenteissa.

Taidekenttä lisää yhteistyötä pääkaupunkiseudulla, Suomessa ja kansainvälisesti

Helsingillä ja Helsingissä sijaitsevilla taidetoimijoilla on vankka rooli maan taidekentässä. Yli puolet Suomen taiteilijoista asuu pääkaupunkiseudulla, missä myös valtaosa taiteen uusista ammattilaisista kouluttautuu työhönsä. Myös useimmat Suomen merkittävistä taidelaitoksista sijaitsevat Helsingissä.

Taideyliopisto, Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Metropolia, Humak, Arcada ja muut taiteen ja kulttuurin oppilaitokset tuovat Helsinkiin opiskelijoita ja osajia ympäri maata ja maailmaa. Heidän yhteisen työskentelynsä, niin tutkivan kuin taiteellisenkin, uutta luovat tulokset ovat kaikkien ulottuvilla ja ne näkyvät kaupungissa monin eri tavoin. Samalla Helsinki kaikessa monimuotoisuudessaan on elävä opiskeluympäristö ja kiinteässä yhteydessä oppilaitosten arkeen.

Kulttuuriset avaukset ja taiteellinen työ vahvistavat kaupungin kansainvälistä läsnäoloa ja vuorovaikutusta. Helsingin kaupunki toimii taiteen ja kulttuurin kentällä aloitteellisesti, edistäen yhteistyötä pääkaupunkiseudulla, Suomessa sekä kansainvälisesti.

Taide tekee Helsingistä luovan kaupungin

Luovat alat ovat kaupungin tärkeä menestystekijä ja työllistäjä. Luovan teollisuuden ytimessä on elinvoimainen taidekenttä. Taide ruokkii ja vahvistaa muotoilua, viestintää, peliteollisuutta ja on niiden olemassaolon edellytys.

Taide ja teknologia kulkevat käsi kädessä ja kehittyvät toisiaan kirittäen. Luovuus synnyttää innovaatioita ja myös uusia taiteen muotoja syntyy teknisen kehityksen seurauksena. Helsingin taide- ja kulttuuritoimijat työskentelevät tiiviisti yhdessä teknisten osajien kanssa. Uudet innovaatiot avaavat taiteellisia mahdollisuuksia, lisäävät saavutettavuutta ja vahvistavat osallisuutta.

Helsingillä on vahvat rakenteet tukemassa oppimisen, kulttuurin ja luovuuden, teknologian ja uuden yritystoiminnan verkottumista ja kestäväää kasvua.

Luova Helsinki houkuttelee myös kansainvälisiä tapahtumia ja matkailijoita, joille Helsinki toimii ikkunana koko Suomeen. Kulttuuri ja luovien alojen eri muodot lisäävät Helsingin kansainvälistä näkyvyyttä ja vetovoimaa matkailu- ja sijoituskohteena.

Taide ja kulttuuri auttavat Helsinkiä olemaan hyvinvoiva ja innovatiivinen kaupunki.

Jokaisen helsinkiläisen elämä on osa yhteistä helsinkiläisyyttä

Helsinkiläiset luovat kaupungin kulttuurin

Jokainen helsinkiläinen luo kulttuuria ja on sen arvokas asiantuntija. Eri ikäiset, eri kieliset, erilaisista kulttuurisista, etnisistä, sosioekonomisista ja koulutustaustoista tulevat ja eri puolilla kaupunkia asuvat helsinkiläiset ja heidän tarinansa muodostavat kaupungin hengen. Kaupunkilaisten kulttuuriset verkostot ulottuvat kaikkialle maailmaan.

Helsinkiläisyys muovautuu kaiken aikaa. Se rakentuu tarinoista, joista helsinkiläiset tunnistavat itsensä. Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus lisääntyvät ja kaupungissa puhutaan kahden virallisen kielen lisäksi yhä useampia muita kieliä. Jokaisella helsinkiläisellä on mahdollisuus löytää kulttuuriset yhteisönsä ja yhteytensä. Helsingin monet kulttuurit tarjoavat maaperän, johon jokainen helsinkiläinen voi juurtua ja kokea kaupungin kodikseen. Helsinki saa erilaiset ihmiset ja heidän kulttuurinsa kohtaamaan.

Asukkaiden kulttuurit saavat Helsingin kukoistamaan

Helsingin eri alueet ovat omaleimaisia ja asukkaidensa näköisiä. Konsertti tai DJ-keikka, taidenäyttely, puulaakimatsi, naapuruston kaupunkisauna, tulevaisuuskeskustelu kulttuurikeskuksessa tai runoilta kenkäkaupassa luovat yhteisyyttä ilman samanlaisuuden vaatimusta.

Helsingin kirjastoverkosto on kaupungin kulttuurinen tukiranka. Kirjastoilla on tilaa ja resursseja asukkaiden kohtaamisten ja kulttuurisen toiminnan tukemiseen. Niistä löytyy tietoa ja tarinoita, välineitä ja yhteistä tekemistä tukevaa osaamista. Kirjastojen lähipiiristä löytyvät myös muut kaupunkilaisten paikallisen toiminnan, harrastamisen ja tapahtumien paikat, kuten asukastalot, nuorisotalot ja koulut.

Jokaisella helsinkiläisellä on yhteys taiteeseen läpi elämän

Jokaisella helsinkiläisellä, vauvaiästä vanhuuteen, on pääsy taidetarjonnan ja taiteellisen toiminnan äärelle. Kaupunki kiinnittää erityistä huomiota heikommassa asemassa olevien mahdollisuuksiin kokea ja tehdä kulttuuria.

Helsingin kaupunki kehittää ja koordinoi koulujen, taiteen perusopetusalan, kulttuurilaitosten ja muiden yksityisten tahojen yhteistyötä, jotta kaikkien helsinkiläisten lasten ja nuorten oikeus kulttuuriin ja itseilmaisuun toteutuu.

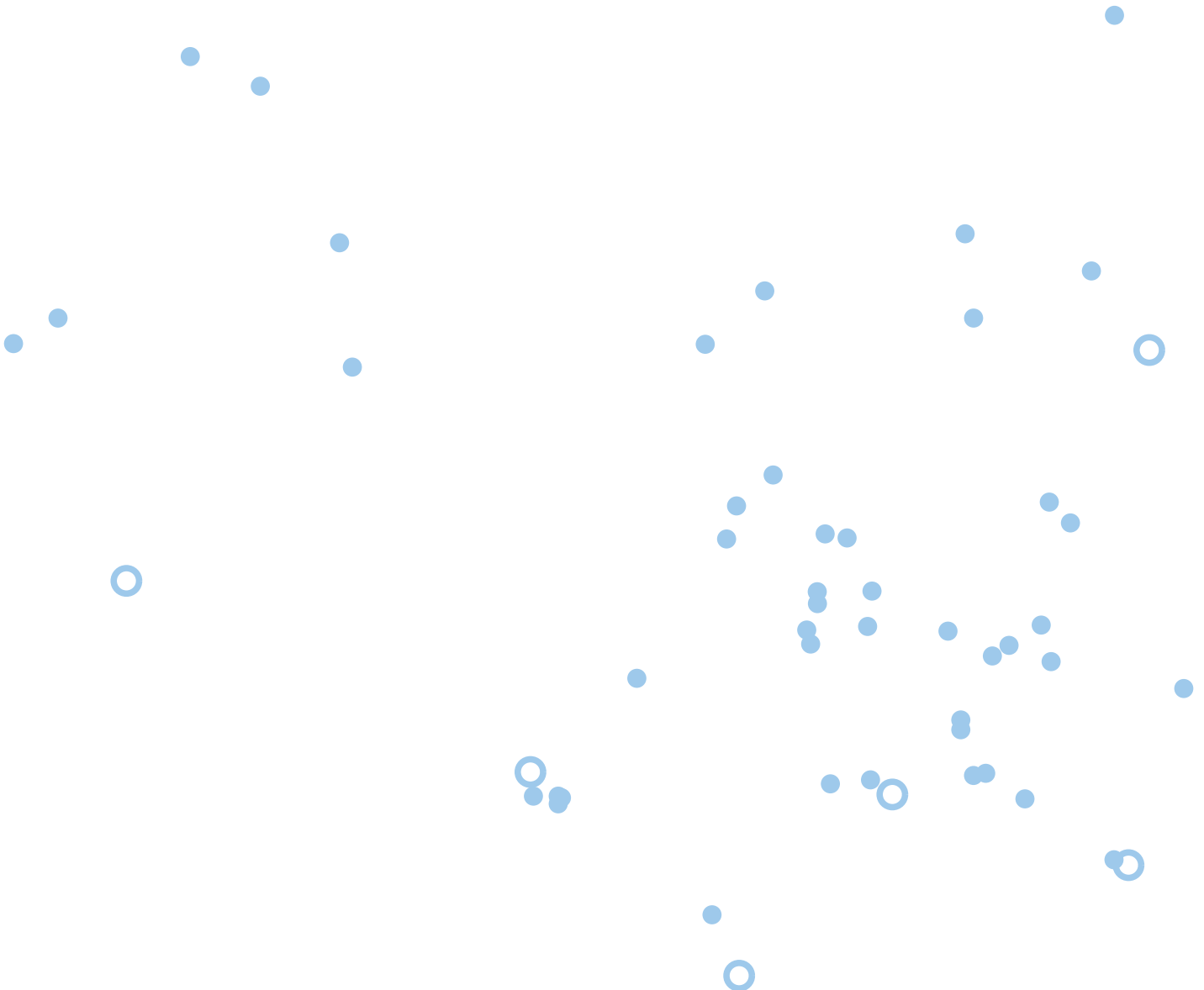

Taide ja kulttuuri Helsingissä 2030

Taide- ja kulttuurilaitokset toimivat kokemisen, tekemisen ja oppimisen ympäristöinä niin lapsille kuin aikuisille. Niiden ovet ovat auki kaupunkilaisten osallisuudelle ja moninaistulle yhteistyölle, ja ne ulottavat työnsä myös seiniensä ulkopuolelle.

Ikäihmisten kulttuuriset oikeudet toteutuvat kaikkialla kaupungissa. Ikäihmisten määrä kasvaa ja heidän saatavillaan olevat kulttuurisen toiminnan mahdollisuudet ovat kehittyneet ja monipuolistuneet. Uudet teknologiset mahdollisuudet on otettu laajaan käyttöön. Kulttuurinen vanhustyö on tärkeä osa kaupungin palveluja.

Taide ja kulttuuri ovat Helsingissä kaikkien saavutettavissa.

Toimenpide-ehdotukset vision saavuttamiseksi

1. Helsinki tukee omaleimaista asukaslähtöistä kulttuuria asuinalueilla

1.1 Helsingin kaupunki varmistaa, että asukkaiden yhteisen toiminnan mahdollistavia, avoimia kohtaamisen ja tekemisen tiloja on kaikkialla kaupungissa.

Helsingin lähikirjastot muodostavat kansainvälisesti ainutlaatuisen pohjan tilojen verkolle. Kirjastot ja kulttuurikeskukset tukevat asukkaiden kohtaamisia ja kulttuuritoimintaa yhdessä mm. nuorisotalojen ja asukastilojen kanssa.

1.2 Kannustetaan taidelaitoksia jalkautumaan tietyille kaupungin alueille tekemään pitkäjänteistä yhteistyötä paikallistoimijoiden kanssa. Tässä työssä hyödynnetään alueellisen kulttuurityön Helsinki-mallin kokemuksia.

1.3 Alueilta nousevaa yhteisöllistä ja luovaa toimintaa edistetään lähestyttävällä ja nopealla mikrorahoituskonseptilla.

2. Helsinki vahvistaa rooliaan kulttuurin alustana, mahdollistajana ja yhteen kutsujana

2.1 Helsinki laatii toimialayhteisen kulttuurin ja luovien alojen tilaohjelman.

- Edistetään tyhjillään olevien kaupungin tilojen kulttuurikäyttöä, esimerkiksi tarjoamalla niitä alennetulla hinnalla työskentelyyn ja esittämiseen.
- Yksityisten tahojen ja kolmannen sektorin kanssa kehitetään uusia toimintamalleja tilojen käyttöön ja hyödyntämiseen.
- Kaupunki varmistaa tilat ja toimintamahdollisuudet konserteille sekä tapahtumille osana elävää kaupunkikulttuuria. Suvilahden alueesta kehitetään ympärivuotinen tapahtuma-alue.

2.2 Helsinki varmistaa kulttuurin ja taiteen resurssit kaupungin kasvaessa.

- Helsingin kaupunki sitoo kulttuurin toiminta- ja avustusmäärärahojen kasvun vastaamaan vähintään väkiluvun kasvua ja kustannusten nousua.
- Esteitä kaupungin taidelaitosten ja kulttuurin yksityisen sektorin rahoituksen moninaistumiselle puretaan.
- Huolehditaan siitä, että esittävien taiteiden valtionosuusjärjestelmää uudistettaessa Helsingin valtionosuustoimijat ovat kansallisesti kilpailukykyisessä kunnossa. Lisäksi järjestelmän ulkopuolisen toimijakentän kehittämistä tuetaan.

2.3 Helsinki selvittää kaupungin taidelaitosten vaihtoehtoisten organisaatiomallien edut ja haitat. Selvityksessä tarkastellaan taidelaitosten roolia, hallinnollista muotoa ja ohjausta osana kaupunkikonsernia ja kaupungin kulttuurielämän kokonaisuutta.

3. Helsinki auttaa taide- ja kulttuuritoimijoita pienentämään ekologista jalanjälkeään ja varmistamaan toimintansa kestävyys

3.1 Helsingin kaupunki auttaa taide- ja kulttuuritoimijoita seuraamaan hiilijalanjälkeään, tukee sen pienentämisessä ja haastaa taide- ja kulttuurikentän toimijoita toimimaan hiilineutraalisti vuoteen 2030 mennessä.

3.2 Helsinki toteuttaa YK:n Agenda 2030 tavoitteita.

4. Helsinki mahdollistaa jokaiselle helsinkiläiselle elämänikäisen yhteyden taiteeseen ja kulttuuriin

Tätä varten vahvistetaan toimintojen yhteistyötä ja lisätään taiteen harrastamisen resursseja. Yhteistyö edellyttää selkeää koordinaatorakennetta ja yhteisten tavoitteiden kirkastamista.

4.1 Vauvoille ja alle kouluikäisille suunnattu Kulttuurin kummilapset -toiminta luo pohjan elinikäiselle suhteelle taiteeseen ja kulttuuriin.

Vastasyntyneet vauvat saavat lastenneuvolassa kutsun Kulttuurin kummilapset -ohjelmaan, joka takaa kouluikänsä asti jokaiselle vähintään kaksi maksutonta kulttuuritapahtumaa vuosittain. Ohjelmaan ilmoittautuvat lapset saavat kummikseen kulttuuritoimijan.

4.2 Lasten ja nuorten taidekasvatusta ja kulttuurin harrastamista vahvistetaan.

- Kaupunki tukee taiteen perusopetusta tarjoavia tahoja kehittämään toimintaansa, yhteistyötään ja rakenteitaan palvelemaan helsinkiläisiä entistä laaja-alaisemmin ja yhdenvertaisemmin.
- Helsinki lisää taideaineiden tuntimäärää kouluissaan.
- Kaupunki tukee monialaisena yhteistyönä lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastamista taiteen ja kulttuurin alueilla koulupäivän sisällä ja sen ulkopuolella. Yhtenä toimintamuotona laajennetaan koko kaupungin kattavaksi Pulssi-tyyppinen toiminta, jossa nuoret ideoivat, suunnittelevat ja toteuttavat kursseja, työpajoja ja tapahtumia ammattilaisten tukemana.

4.3 Kaikenikäisten kaupunkilaisten osallistumista taide- ja kulttuurielämään tuetaan vahvistamalla käytäntöjä, jotka lisäävät taiteen monimuotoisuutta ja saavutettavuutta.

- Helpotetaan taide- ja kulttuuritapahtumiin osallistumista esimerkiksi siten, että pääsylipulla taidetapahtumaan saa tunnin ilmaista matkustusaikaa Helsingin seudun julkisessa liikenteessä ennen ja jälkeen tapahtuman.
- Helsinki kehittää mallin virtuaalisille kulttuuripalveluille. Virtuaalinen Helsinki on elämyksellinen taiteen ja kulttuurin kokemisen ja tekemisen paikka.
- Kulttuuritoimijoiden toimintasuunnitelmissa otetaan huomioon, että kaupunki on entistä monimuotoisempi ja monikielisempi.
- Kaupungin rekrytoinnin kielivaatimuksia tarkastellaan kulttuurialoilla moninaisuuden edistämisen näkökulmasta.

4.4 Ikäihmisille tarjottavia palveluja ja kulttuurisen vanhustyön resursseja lisätään vastaamaan kasvavaa ikääntyneiden määrää.

- Edistetään eri tavoin palveluiden tarjonnan kohdentamista ja saavutettavuutta mm. teknologiaa hyödyntämällä.

5. Helsinki tekee luovan Helsingin tiekartan taiteen ja luovien alojen mahdollisuuksien hyödyntämiseksi koko kaupungin kehittämisessä

5.1 Helsingin kaupunki ottaa käyttöön taiteen tekijöiden osaamisen ja taidelähtöisten menetelmien hyödyntämisen kaupungin kehittämisessä läpi toimialojen.

5.2 Helsinki ottaa taiteen osaksi hoitotyötä ja sosiaali- ja terveydenhuollon hoitosuunnitelmia WHO:n vuonna 2019 antamien suositusten pohjalta.

5.3 Taide ja kulttuuri tuodaan kiinteäksi osaksi kaupunkisuunnittelua ja kaupungin rakentamista niiden kaikissa vaiheissa.

5.4 Helsinki tukee uutta liiketoimintaa luovilla aloilla.

- Kaupunki kehittää keinoja luovan sektorin yritysten tukemiseen joustavasti, mm. mahdollistamalla tiloja, tarjoamalla alkurahoitusta, vahvistamalla välittäjäorganisaatioita ja järjestämällä hubeja.
- Haetaan kannustinmalleja mm. elokuvien, sarjojen ja pelien tuotannon edistämiseksi Helsingissä.

5.5 Helsinki tiivistää yhteistyötään taide- ja kulttuurialan koulutustahojen kanssa.

- Yhteistyön avulla haetaan ratkaisuja kaupungin haasteisiin ja samalla Helsinki voi toimia elävänä alustana taiteen tutkimuksessa, koulutuksessa ja tekemisessä.

5.6 Hanasaaren voimalaitoksesta rakennetaan kulttuurin, teknologian ja kestävän kehityksen keskus. Liike-elämän, oppilaitosten ja kulttuuritoimijoiden yhteistyönä toteutettava keskus tuo yhteen elävän kaupunkikulttuurin, taiteellisen esitys- ja museotoiminnan, kestävän kehityksen sekä teknologisen osaamisen ja tutkimuksen.

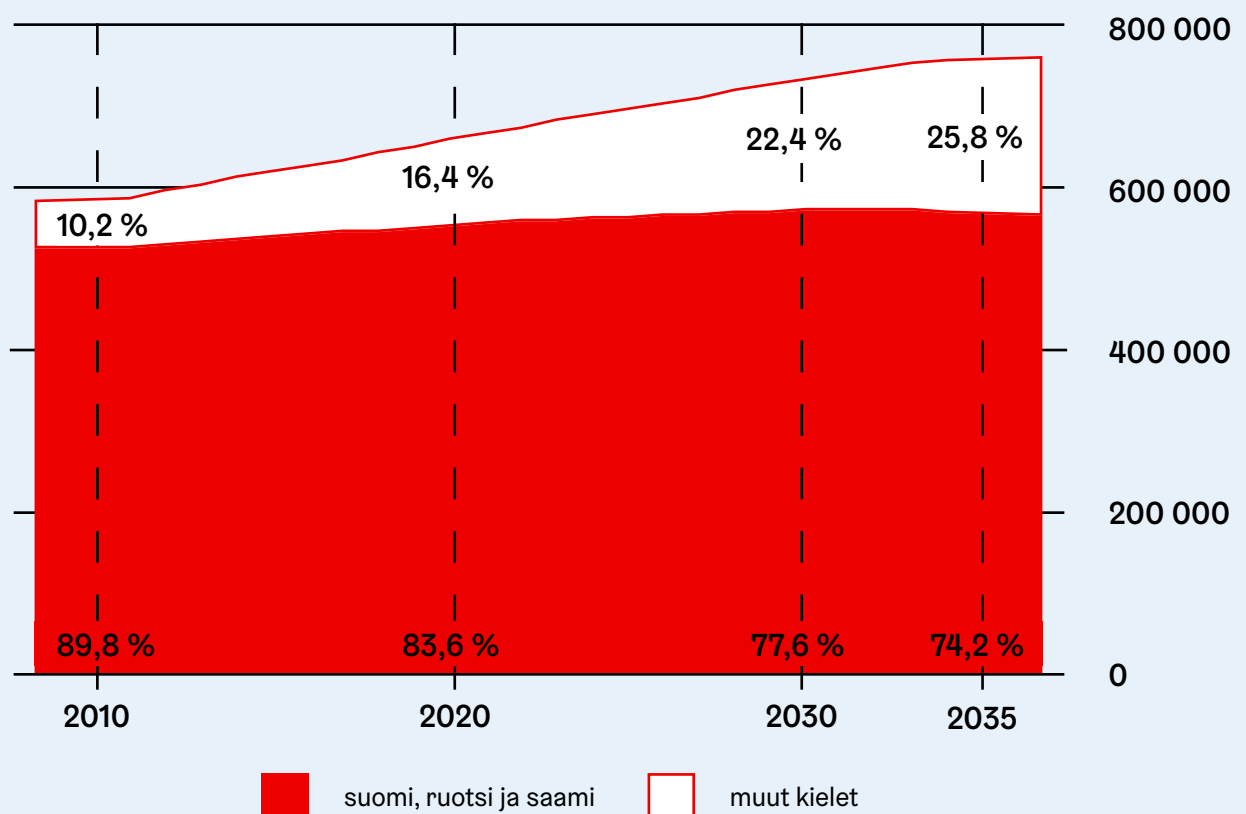
5.7 Helsingin kaupunki seuraa asemaansa Euroopan komission Cultural and Creative Cities monitorissa yhtenä strategisena mittarina.

Helsinki vuonna 2030

PASI SAUKKONEN

- o Helsingissä elää 735 000, Helsingin seudulla 1 680 000 ihmistä.
- o Yli 65-vuotiaita asukkaita on paljon vuotta 2020 enemmän.
- o Helsinki on etnisesti ja kulttuurisesti monimuotoinen kaupunki, jossa on paljon maahanmuuttajien lapsia nuorten aikuisten ikäluokassa.
- o Helsinki on uusien vähemmistöjen sekä erilaisten hybridi-identiteettien kaupunki.
- o Helsinki on entistä koulutetumpien ihmisten kaupunki, jonka asukkaista kaikki eivät osaa lukea ja kirjoittaa.
- o Kaupunki on alueellisesti eriytyneempi kuin vuonna 2020, mahdollisesti myös eriarvoisempi.
- o Vahvimman kasvun alueet 2020-luvulla ovat kaupungin eteläisissä osissa.

Helsingin väkiluku äidinkielen mukaan 2010–2035

Kulttuurin rahoitus Helsingissä

VEIKKO KUNNAS

Helsingiläiset saavat nauttia kulttuurista, jota tukevat sekä Suomen valtio että Helsingin kaupunki. Näiden lisäksi erilaiset säätiöt ovat erittäin merkittävä rahoittaja kulttuurikentällä.

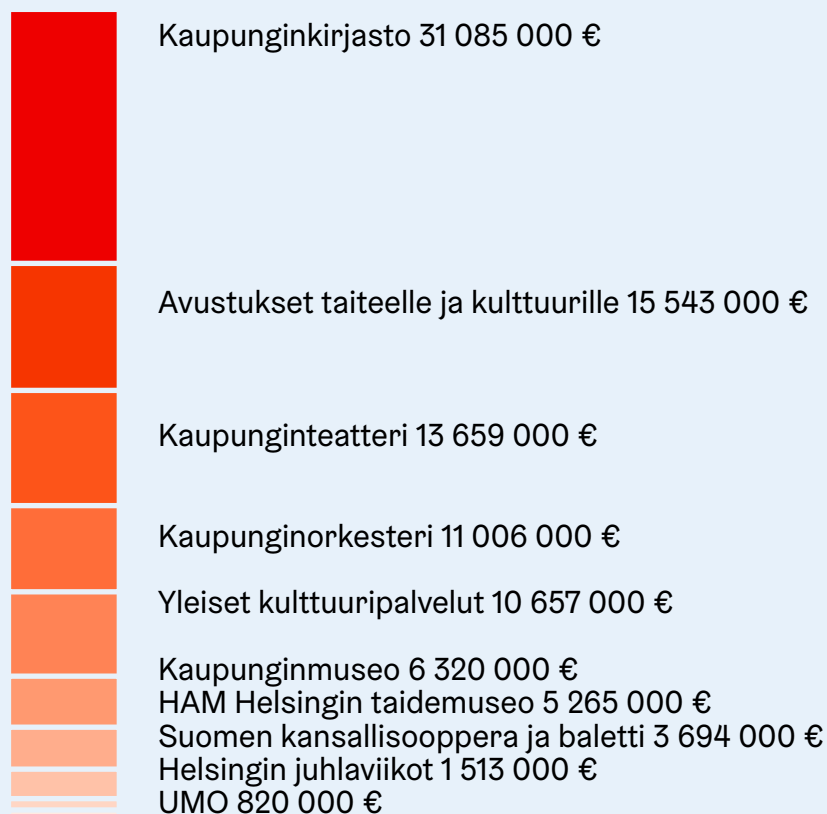
Tuen jakautuminen valtion ja kaupungin kesken vaihtelee taidelajeittain kaupungin tuen ollessa vahvinta lajeille, joilla on paljon kaupungin omaa toimintaa: musiikille ja teatterille sekä visuaalisille taiteille.

Kulttuuri kuuluu entistä selkeämmin kaupungin peruspalveluihin. Kuntien kulttuuritoimintalaki tunnistaa taiteen ja kulttuurin monipuolisen ja kaupunkiyhteisöä vahvistavan merkityksen. Kaupungin ja kaupunkilaisten elinvoima ja menestys perustuvat osaltaan tähän. Tämä on lähtökohtana myös taide- ja kulttuuripalvelujen rahoitukselle ja kehittämiselle.

Helsingin kaupungin toimintamenoista kulttuurin osuus oli vuonna 2018 2,26%

Helsingin kaupungin kulttuurimenojen jakautuminen 2018

Millä helsinkiläinen taiteilija elää?

VELI-MARKUS TAPIO

Helsinki on Suomen taiteen keskus. Vuonna 2019 valtionosuutta nauttivista teattereista lähes neljäsosa on Helsingissä, myös niin sanotulla vapaalla kentällä toimivista yli puolet. Helsinkiläiset orkesterit työllistävät yli viidesosan maamme kaikista päätoimisista orkesterimuusikoista, freelancereista puhumattakaan. Suurin osa gallerioista sijaitsee Helsingissä, samoin kaikki kansalliset taidelaitoksemme ja Taideyliopisto.

Helsinki on siis paitsi taiteen, myös Suomen taiteilijoiden keskus. Kulttuurirahaston myöntämistä apurahoista kolmasosa menee taiteilijoille, jotka ilmoittavat asuinpaikakseen Helsingin. Taiteen edistämiskeskuksella suhdeluku on vielä tätäkin korkeampi.

Ei riitä, että kaikki kaupunkilaiset voivat kokea taidetta. Myös helsinkiläisellä taiteilijalla on oltava edellytykset taiteen tekemiselle.

Taiteilija on usein pienituloinen ja taakkaa lisää tulojen epäsäännöllisyys. Ne syyt, jotka johtavat tilanteeseen ja ylläpitävät sitä vielä 2020-luvulle tultaessa, ovat ennen kaikkea rakenteellisia ja kulttuurisia – eivät euromääräisiä. Viimeisen puolen vuosisadan aikana merkittävästi lisääntynyt julkinen ja yksityinen tukirahoitus ei ole vähentänyt taiteilijoiden köyhyyttä.

Sellaiset tuki-instrumentit ja lainsäädännölliset keinot, joilla pyritään vaikuttamaan suoraan yksittäisen taiteilijan tuloon, ovat vahvasti valtion ohjauksessa. Suoraa tukea jakavat myös yksityiset säätiöt. Kaupungin ei kannata rakentaa rinnakkaisia järjestelmiä. Tehokkaammin se edistää taiteilijoiden asemaa yhteisöavustuksin sekä ennen kaikkea madaltamalla niitä esteitä, joita taiteilijat kohtaavat arjessaan.

Kaupungin rooli ei rajoitu rahan jakamiseen. Tilojen ja muiden resurssien käyttöä on mahdollista tehostaa panostamalla tiedonkulkuun, sallivuuden ilmapiiriin sekä kaikki hallinnonalat läpäisevään kulttuurimyönteiseen palveluasenteeseen. Yhteisöavustukset ylläpitävät taiteilijoiden työmarkkinoita ohjaten samalla alan taloutta ja käytäntöjä kestävämmälle pohjalle.

Helsinki voi murtaa esimerkillään vallitsevaa ilmaistyön kulttuuria: niissä hankkeissa, joissa se on mukana, myös taiteilija on palkkansa ansainnut.

Taiteen merkitys Helsingille

TEEMU MÄKI

Taide on yksi tärkeimmistä nautinnon lähteistä.

Joillekin ihmisille se tarkoittaa sitä, että kuvan, musiikin, kirjan, tanssin, teatterin, elokuvan tai vaikkapa yhteisötaiteellisen tapahtuman parissa voi hetkeksi unohtaa arjen ja ongelmat ja olla jotain ihan muuta, jossain ihan muualla.

Joillekin toisille taide on nautinnollisinta silloin, kun sen parissa ei unohda omia ongelmiaan, vaan päinvastoin pystyy taiteen kautta kohtaamaan ne mahdollisimman rehellisesti ja kokonaisvaltaisesti. Silloin taide on tärkeä yhteiskunnallisen, kriittisen pohdiskelun ja keskustelun muoto.

Taide on joustava ja monipuolinen tapa käsitellä yhteisiä konkreettisia haasteita: ”Mitä tehdä ilmastonmuutokselle? Entä kuudennelle joukkosukupuutolle, muukalaiskammolle ja vaurauden ja vallan kasautumiselle rikkaimman prosenttien käsiin?”

Taide on myös tehokas tapa käsitellä kaikkein vaikeimpia filosofisia kysymyksiä: ”Miten meidän pitäisi elää? Millainen on hyvä yhteiskunta? Mihin suuntaan meidän pitää muuttua ja miksi? Miten kohdata kuolevaisuus? Mitä on hyvä elämä? Miten olla onnellinen?”

Kun puhutaan ’taiteen itseisarvosta’, tarkoitetaan oikeastaan näitä yllämainittuja asioita — taidetta joko eskapistisen tai todellisuushakuisen nautinnon lähteenä, ja taidetta kriittisen ajattelun ja keskustelun monipuolisena ja moniaistisena muotona.

Taide parantaa yksilön elämänlaatua, mutta lisää myös yhteisön hyvinvointia, sillä taiteellinen pohdiskelu ja keskustelu lisäävät ihmistenvälistä ymmärrystä ja myötätuntoa.

Taiteella on myös suurta taloudellista merkitystä. Taide, kulttuuriteollisuus ja taideperustaiset luovat alat ovat nopeimmin kasvava talouden sektori.

Taide- ja kulttuurivision Helsinki ymmärtää kaikki edellä mainitut taiteen ulottuvuudet ja satsaa sekä epäkaupalliseen taiteeseen että taiteen kaupallisten puolien kehittämiseen.

Kenelle taide kuuluu?

SONYA LINDFORS

Tämä on ollut työskentelyäni ja taidettani määrittävä kysymys koko urani ajan. Ei siitä syystä, että olisin itse valinnut kysyä tätä kysymystä vaan siksi, että erilaiset esteet, rakenteelliset, ideologiset, näkyvät ja piilevät, pakottavat minut, vähemmistöön kuuluvan taiteilijan, kysymään: Kenelle taide kuuluu? Mikä on se yleisö, jota toivomme ja odotamme? Minkä näköisiä, kokoisia tai taustaisia taiteilijoita näemme lavoilla? Kenen taide pääsee esille? Kenen tarpeet, odotukset ja toiveet ovat keskiössä?

Helsinki on muuttunut viimeisen kymmenen vuoden aikana valtavasti ja niin on myös kaupungin taidekenttä. Moninaisuus ja inklusiivisuus ovat usein toistuvia sanoja taideinstituutioiden strategioissa, mutta silti vuonna 2020 taiteenkenttämme on yhä räikeän homogeeninen. Muutos on hidasta ja epämukavaa, se on totta, mutta surullisen usein erilaisten vähemmistöjen tiellä olevat esteet olisivat yksinkertaisia ratkaista. Sukupuolineutraalit vessat, tilojen esteettömyys, eritaustaisten ihmisten rekrytointi, olemassa olevan henkilöstön kouluttaminen syrjivän käytöksen estämiseksi.

Helsinki on satamakaupunkina ollut aina monikulttuurinen. Täällä ovat satoja vuosia kohdanneet ihmiset sekä eri puolilta Suomea että maailmaa. Täällä on puhuttu monia kieliä, syöty monenlaisia ruokia, eletty monenlaisia elämiä, rinta rinnan. Helsingin kaupungin vuonna 2019 laaditun ennusteen mukaan vuoteen 2035 mennessä helsinkiläisistä yli neljännes puhuu jo ensimmäisenä kielenään jotain muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Jotta tämä moninaisuus olisi edes pienissä määrin edustettuna taidekentällä, meidän pitää aktiivisesti tehdä töitä.

Toistan vielä. Muutos on hidasta ja epämukavaa, mutta se on vääjäämätöntä. Me kaikki voimme osaltamme edistää muutosta, mutta erityinen vastuu on niillä, joilla on valtaa vaikuttaa. Taide ei ole koskaan neutraalia vaan se kantaa mukanaan ideologioita ja arvoja.

Taide kertoo tarinoita maailmasta ja suomalaisuudesta, se tuo meille uusia näkökulmia, opettaa empatiaa ja tuo yhteen. Mutta yhdenmukainen joukko taiteilijoita ei voi kertoa moninaisia tarinoita. Me tarvitsemme toisiamme.

Kenen unelmaa me rakennamme? Tulevaisuus on aina potentiaalinen, se on jatkuvasti tulossa, mutta ei koskaan saavu. Se on olemassa ainoastaan meidän kuvitelmissamme. Samaan aikaan jatkuvasti luomme ja rakennamme asioita tulevaisuuteen. Meidän unelmamme ja visiomme tulevaisuudesta rajaavat potentiaalia, rajaavat mahdollisia tulevaisuuksia. Opettelemalla unelmoimaan myös asioista, jotka tällä hetkellä tuntuvat mahdottomilta, mahdoton muuttuu hieman mahdollisemmaksi.

Toivon, että visio saa meidät unelmoimaan näistä mahdottomista unelmista, mutta myös konkreettisesti rakentamaan niitä kohti. Yksi niistä voisi olla taiteenkenttä, johon jokainen voisi kokea kuuluvansa.

Helsinki on monikielinen kaupunki

LEIF JAKOBSSON

Helsinki on yksi harvoista virallisesti kaksikielisistä pääkaupungeista Euroopassa. Helsinki on aina ollut eläväinen, monikielinen ja monikulttuurinen ympäristö, mihin on vaikuttanut merkittävästi läheinen yhteys Venäjään yli sadan vuoden ajan. Sota-aikaan saakka – 30-luvun lopulla ja 40-luvulla – kieli- ja kulttuurivähemmistöt näkyivät kaupungissa erityisen vahvasti niin kouluissa, seurakunnissa, yhdistyksissä kuin yrityksissäkin. Suomen- ja ruotsinkielisen väestön rinnalla eli venäläisiä, kreikkalaisia, saksalaisia, juutalaisia ja tataareja, jotka yhdessä muodostivat monimuotoisen kielten ja kulttuurien sekoituksen.

Toisen maailmansodan jälkeisen geopoliittisen tilanteen aiheuttama, itse valittu eristyneisyys vahvisti kansallisia piirteitä, jotka yhdessä kaupungistumisen kanssa vähensivät Helsingin kielellistä eriytymistä. Lakisääteinen kaksikielisyys – suomen- ja ruotsinkielisyys – kuitenkin säilyi kieliasetusten ja kaupungin viranomaisohjeiden ansiosta.

Kuluvan vuosituhatosen ilmiöitä ovat muita kuin kahta virallista kieltä äidinkielenään puhuvan väestön kasvu sekä kaupungin lisääntynyt vetovoima ulkomaalaisten matkailijoiden silmissä. Tämän kehityksen takia Helsingin kieliin liittyviä virallisia käytäntöjä täytyykin päivittää vuosia 2020–2030 varten.

Kieli on olennainen osa kulttuuria ja tärkeä työkalu kaikessa taiteessa. Yksilön mahdollisuus käyttää omaa kieltään ja kokea turvallisuutta kielen suhteen on taiteen ja kulttuurin monimuotoisuuden edellytys. Taide ja kulttuuri myös peilaavat elämää Helsingissä yleisesti.

Meillä on ainutlaatuista tietoa ja kokemusta kaksikielisydestä sekä kaupungin itsensä että muiden Helsingissä toimivien viranomaisten osalta, ja tämän ansiosta pystymme kehittämään sekä eurooppalaisesta että jopa globaalista näkökulmasta urauurtavan ja esimerkillisen mallin kaupungin monikieliselle viestinnälle. Kielellisten palveluiden lisääminen ja uusien monikielisen viestinnän muotojen ja työkalujen löytäminen voivat olla kaupungin tunnusmerkkejä, kilpailuetuja ja esimerkkejä, jotka saavat niin kansallista kuin kansainvälistä tunnustusta.

Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset

ULLA LAURIO

Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutusten tutkiminen ja hyödyntäminen edellyttävät poikkitieteellistä ja sektorirajat ylittävää työskentelyä. Maailman terveysjärjestö WHO julkaisi syksyllä 2019 raportin, joka kokosi yhteen yli 900 aiheesta tehtyä tutkimusjulkaisua ja yli 3000 yksittäistä tutkimusta.

Raportin mukaan taidetoimintaan osallistuminen taiteen kokijana tai tekijänä voi ehkäistä lukuisia psyykkisiä ja fyysisiä sairauksia sekä hoitaa ja auttaa selviytymään useiden akuuttien ja kroonisten sairauksien kanssa.

Taidetta voi käyttää erityisesti sellaisissa terveyshaasteissa joihin lääketiede ei yksin tarjoa tehokkaita ratkaisuja. Tutkimusnäyttöä on myös siitä, että taide- ja kulttuuripalvelujen käyttö vähentää terveys- ja lääkäripalvelujen käyttöä ja sitä kautta pienentää terveydenhoidon kustannuksia.

WHO antaa raportissa useita suosituksia sekä kulttuuri-, terveys- että sosiaalisektorille. Nämä suositukset antavat hyvän pohjan monialaiselle yhteistyölle myös Helsingin kaupungissa. Esimerkiksi:

- o Tuetaan merkittävään tutkimusnäyttöön perustuvien toimenpiteiden käyttöönottoa, kuten musiikin käyttöä sairaaloissa ennen leikkaustoimenpidettä, taidetoiminnan sisällyttämistä muistihäiriöistä kärsivien henkilöiden arkeen ja yhteisöllisten taideohjelmien toteuttamista mielenterveyden tukemiseksi.
- o Varmistetaan monipuolisten taide- ja kulttuuripalveluiden saatavuus ja saavutettavuus kaikille väestö- ja ikäryhmille, erityisesti vähemmistöille.
- o Rohkaistaan taide- ja kulttuuriorganisaatioita ottamaan terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen strategiseksi osaksi työtään.
- o Edistetään aktiivisesti yleistä tietoisuutta taideosallistumisen potentiaalisista terveyshyödyistä.
- o Vahvistetaan kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalojen yhteistyörakenteita ja -mekanismeja, esimerkiksi perustamalla ohjelmia, joita rahoitetaan poikkisektorisesti.

- o Otetaan käyttöön ja vahvistetaan sote-sektorin lähetekäytäntöjä taideohjelmiin osallistumiseen.
- o Tuetaan taiteiden ja humanististen tieteiden sisällyttämistä terveydenhuollon ammattilaisten koulutukseen kliinisten, henkilökohtaisten ja vuorovaikutustaitojen parantamiseksi.

What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review löytyy kokonaisuudessaan WHO:n verkkosivuilta ja lisätietoa sen soveltamisesta suomalaisen yhteiskunnan kontekstissa mm. Taikusydän-verkoston verkkosivuilta.

Helsinki – taiteen harrastamisen edelläkävijä

EMMI KOMLOSI

Helsingin kaupunki tuottaa valtavasti taiteen harrastamismahdollisuuksia asukkailleen jokaisessa ikäryhmässä. Annantalo, Narrin näyttämö, Ruuti-äänestyksestä nousevat mahdollisuudet, kulttuurinen nuoriso- ja vanhustyö, Helsingin työväenopisto, Arbis sekä monet muut tahot tarjoavat monia arvokkaita hetkiä kaupunkilaisille. Nämä kokemukset tuovat elämään oivalluksia, merkityksellisyyttä, elintärkeitä sosiaalisia kontakteja sekä ihmisenä kasvamisen mahdollisuuksia.

Kaupunki, jossa on mahdollista kokea, harrastaa ja tehdä taidetta myös ei-ammattimaisesti, on parempi paikka elää.

Helsingin kaupungin pitää jatkossakin huolehtia, että jokainen kaupunkilainen pääsee halutesaan myös itse tekemään taidetta. Tämä vaatii panostusta laadukkaaseen taidekasvatukseen kaikilla elämän osa-alueilla ja erilaisten harrastusryhmien toiminnan mahdollistamista.

Monialaiselle ja toimialat ylittävälle taideopetukselle pitää luoda pysyviä rakenteita, jotta myös kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevalle kaupunkilaisella on mahdollisuus päästä osalliseksi laadukkaaseen taideopetukseen. Samalla kaupungissa toimii kunnianhimoisia, aktiivisia ja dynaamisia harrastajaryhmiä, joiden työn kaupunki voisi paremmin tunnistaa.

Vuonna 2030 Helsinki voi olla kaupunki, joka tunnistaa taiteen harrastamisen sekä laadukkaan taidekasvatuksen ja -opetuksen merkityksen kaupunkilaisilleen. Kaupunki, joka etsii jatkuvasti uusia mahdollisuuksia sekoittaa taidetta ja erilaisia elämän osa-alueita luovasti keskenään taitavalla pedagogisella otteella, tukee aktiivisia ryhmiään ja antaa taiteen harrastajien näkyä kaupungissa myös ulospäin.

Kaupunki elää myös öisin

EEKA MÄKYNEN

Yöelämä on merkittävä osa kaupungin luonnetta. Helsingissä se nukkuu. Samaan aikaan kun kaupan ala on reagoinut aukioloajoillaan palvelun ympärivuorokautisuuteen, Helsingin keskusta hiljenee tapahtumista öisin.

Helsingissä yön potentiaali on tunnistettu esimerkiksi LiveFINin tutkimuksessa *Selvitys yön potentiaalista* vuodelta 2019. Myös kaupungin suunnittelema yöluotsi on kannatettava hanke Helsingin vetovoimaisuuden kehittäjänä. Kiinnostuneita kulttuuritoimijoita löytyy herättämään tämä potentiaali. Kaupungin tarvitsee vain valaista tietä polun alkuun.

2010-luvun lopulla Helsinkiä on vaivannut kaksi tautia: suurtapahtumien kaikkoaminen maakuntiin sekä tapahtumatilojen häviäminen kaupungin keskustasta. Tapahtumapaikat kuten Nosturi, The Circus, Virgin Oil ja Gloria ovat yksi toisensa jälkeen joutuneet väistymään uuden kovan rahan rakentamisen alta. Tilanne on huolestuttava. Kulttuurillisesti, tapahtumallisesti sekä myös elinkeinollisesti kiinnostava ja vetovoimainen kaupunki tarvitsee tapahtumatiloja asukasmäärään suhteutettuna.

Jokainen tilojen puutteessa Helsingistä toisaalle lähtevä tuotanto on häpeäpilkku Suomen pääkaupungille. Tuotantoja tehdään Turussa ja suurtapahtumia Hämeenlinnassa, Hyvinkäällä ja Tampereella.

Kaupungin tulee jatkossa rakentua olemassa olevaa kulttuuritoimintaa suojellen. Uusien asuin- ja toimistoalueiden rakentamisessa täytyy ottaa huomioon niiden läheisyydessä toimivat tapahtumatilat ja ymmärtää niiden merkitys alueen elävöittämiseen. Kaupungin on mahdollistettava dialogi sekä kannustettava tapahtumajärjestäjiä vastuulliseen toimintaan.

Sosiaalisesti vastuulliset toimijat eivät asetu vastakkain naapuruston kanssa, vaan päinvastoin tapahtumat voidaan kokea lisäarvoa tuottavana elementtinä.

Suvilahden tapahtumakenttä on ainutlaatuinen: urbaani, jälkiteollinen ja helposti saavutettava tapahtumamiljöö keskellä kehittyvää kaupunkia. Alueen tulee jatkossakin mahdollistaa suurtapahtumat aina kolmeen kymmeneen tuhanteen kävijään saakka, mikä täytyy ottaa uudisrakennuksien suunnittelussa huomioon niin äänieristyksen kuin hätäpoistumisväylien osalta.

Tapahtumat mahdollistava infrastruktuuri ei ole ainoastaan tilaa, huoltoa, sähköä ja saavutettavuutta – se on kokonaisuus, jossa rakenteiden lisäksi kulkevat myös lupa-asiat ja niiden käsittely.

Uuden kaupungin rakentaminen

LEIF JAKOBSSON

Nykyisissä suurkaupungeissa ollaan yhä tietoisempia arkkitehtuurin ja muotoilun merkityksestä rakennetulle elinympäristölle. Helsinki on lisännyt vetovoimaansa sekä kaupunkilaisten että vierailijoiden silmissä keskuskirjasto Oodin ja taidemuseo Amos Rexin kaltaisten julkisten ja yksityisten panostusten kautta. Lisäksi uusi arkkitehtuuri on lisännyt kaupungin näkyvyyttä ulkomailla, mikä puolestaan on lisännyt arkkitehtien ja turistiryhmien vierailuja.

Jotta Helsingin maine kaupunkikehityksen keskeisenä toimijana voidaan vakiinnuttaa, tarvitaan uusia ja kiinnostavia rakennus- ja muotoiluprojekteja.

Vuosille 2020–2030 on suunniteltu useita hankkeita, jotka voivat merkittävästi edistää kaupungin mainetta.

TANSSIN TALO on hieno esimerkki yksityisen ja julkisen sektorin yhteisesti rahoittamasta hankkeesta. Tässä uudessa instituutiossa sekä ulkoinen muoto että rakennuksessa tapahtuva toiminta vahvistavat ja uudistavat tanssia taidemuotona. Hanketta tulee edistää voimakkaasti!

UUSI KANSALLINEN on Kansallismuseon uudisrakennus, jota suunnitellaan Helsingin keskustaan Mannerheimintielle. Kansainvälinen arkkitehtikilpailu päättyi joulukuussa 2019. Voittajaehdotus, JKMM Arkkitehtien ATLAS muodostuu uudeksi maailmanluokan nähtävyydeksi. Miten kaupunki voi hyötyä tästä valtion rahoittamasta hankkeesta? Ensinnäkin on optimoitava paikan saavutettavuus keskustassa liikkujille. Tämä vaatii sekä liikenteen että pysäköinnin suunnittelua siten, että vilkkaalla Mannerheimintiellä on tilaa liikenteen lisäksi myös ihmisille.

ARKKITEHTUURI- JA DESIGNMUSEO on museoita ylläpitävien säätiöiden, kaupungin ja valtion yhteinen hanke. Tonttivaraus on voimassa, ja sekä kaupunki että valtio ovat kiinnostuneet uuden arkkitehtuuria ja muotoilua yhdistävän museon toteuttamisesta. Nämä kaksi taidemuotoa ovat tuoneet Suomelle kansainvälistä huomiota koko 1900-luvun ajan, jopa enemmän kuin mikään muu. Kaupungin tulisi tehdä kaikkensa suunnitelmien konkretisoimiseksi ja yhdessä valtion kanssa järjestää rahoitus, jotta uusi museo valmistuisi tulevan kymmenvuotiskauden aikana.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN HOT SPOT. YK:n Agenda 2030 suunnitelman mukaisesti myös Suomi, ja sitä myötä Helsinki, on sitoutunut työskentelemään asetettujen tavoitteiden eteen tulevan kymmenen vuoden aikana. Kestävä kehitys on otettava huomioon kaikilla elämän osa-alueilla, myös taiteessa ja kulttuurissa. Rakentamalla kestävä kehityksen mukaista keskustaa kaupunki voi näyttää, miten asukkaidensa – eikä vähäisimpänä taiteilijoidensa – kanssa keskusteleva suurkaupunki pystyy lisäämään ymmärrystä kestävä kehitystä kohtaan.

Tietokeskuksena ja uusien kestävien hankkeiden laboratoriona toimiva HOT SPOT tuo kaupungille uskottavuutta näissä kysymyksissä. Kierrätykseen ja kestäväan kulutukseen keskittyvä arkkitehtuurikilpailu on julkistettava välittömästi!

DIGIPALATSI on ratkaisu, jonka avulla Helsinki voi saada otteen tämän hetken nopeimmin kehittyvästä taloudesta sekä nuoremman väestön digitaidoista ja kiinnostuksesta verkossa luotavaa taidetta ja kulttuuria kohtaan. Jo olemassa olevat instituutiot luonnollisesti kehittävät useita erilaisia digitaalisia palveluita ja toimintamuuotoja seuraavan kymmenen vuoden aikana. Jotta Helsinki todella saadaan maailmanlaajuisen digitaalisen kehityksen kartalle, tarvitaan kuitenkin uusi keskus. Asiassa tehdään yhteistyötä alalla menestyvien yksityisten toimijoiden kanssa sekä rahoituksen että toimintamuuotojen kehityksen osalta. Myös korkeakouluissa tehtävä alan tutkimus on otettava mukaan. Suuren painoarvon osoittamiseksi panostuksen on oltava merkittävä, eikä sen tule rajoittua vain HUB-tyyppisiin hankkeisiin, jollainen toimii muun muassa Marian sairaalan vanhoissa tiloissa. Tavoitteena on uusi arkkitehtoninen kokonaisuus, joka viestii Helsingin kunnianhimoa tällä alalla.

Pariisi on jokaisella vuosikymmenellä pystynyt esittelemään maailmalle uusia instituutioita, jotka on sijoitettu arkkitehtonisesti kekseliäisiin rakennuksiin. Nyt Helsingillä on mahdollisuus ottaa arkkitehtuurin ja muotoilun suunnannäyttäjän rooli itselleen.

2030-luvun Helsinki 2020-luvun nuorten silmin

ULLA LAURIO

Helsingin kaupunki palkkasi kesällä 2019 kesätyöhön kuusi 16–17-vuotiasta nuorta miettimään ja visioimaan nuorten näkemyksen 2030-luvun Helsingin kulttuuriskenestä.

Nuoret kiertelivät Helsinkiä ja sen taidelaitoksia, haastattelivat ihmisiä eri puolilla kaupunkia ja järjestivät Kallion kirjastossa tapahtuman, jossa keräsivät paikalle saapuneen yleisön haaveita ja keskustelivat heidän kanssaan. Nuorten visioryhmä vaihtoi ajatuksia myös aikuisten visiotyöryhmän kanssa kauniina kesäkuun päivänä Harakan saarella.

Nuorten vision kantavana ajatuksena on tehdä Helsingistä kulttuurisesti selkeä kaupunki, jossa erilaisilla taiteen tyyeillä olisi omat alueelliset keskittymänsä, zonet. Zonet kokoaisivat samoista asioista kiinnostuneet ihmiset yhteen, jotta voisi syntyä jotakin uutta ja kaikille mielenkiintoista.

Nuorten sanoin:

Luodaan meidän kaupungille identiteetti erilaisilla kulttuuri-hotspoteilla.

Groove Zone: Groovezone on Suvilahdessa ja sen lähistöllä sijaitseva alue. Sen tarkoituksena on toimia kulttuurin hotspottina Helsingissä, sekä yhtenä kaupungin suurimmista turistikohteista. Groovezonessa kaiken muotoinen kulttuuri on tervetullutta ja se pyrkii kuvaamaan Suomen monimuotoisuutta.

Nostalgia: Tällä alueella juhlietaan perinteistä kulttuuria. Alue on jo valmiiksi täynnä suomalaisen kulttuurin pisteitä, kuten saunominen Altaassa ja safkaaminen Kauppatorilla. Tervasaarella voisi järjestää neljä kertaa vuodessa katuruokafestivaalit, joissa ihmiset voivat nauttia suomalaisesta perinneruusta.

Rock: Rock alueelle painotettaisiin katumusiikkia, muotia, levyjä... ja kaikkea mitä kuuluu kulttuuriin kaikille sopivalla tavalla. Näiltä kaduilta löytyisi levykauppoja, vapaita lavoja ja mukavia paikkoja niin rockin ystäville kuin muillekin.

Nykytaiteen alue: Kiasman lähistöllä voisi olla paikka, jossa nykytaidetta voitaisiin alkaa kasvattaa. Se voisi olla Kiasman jatko, minne ihmiset voisivat kokoontua nauttimaan tulevien taitelijoiden esitystaiteesta.

Nuorten ajatuksella kulttuurisista zoneista oli yhtymäkohtia taide- ja kulttuurivisiotyöryhmän ajatukselle kaupungin maantieteellisistä kulttuurijuonteista. Juonteet halkovat Helsinkiä lännestä itään Kaapelitehtaalta Vuotalolle ja etelästä pohjoiseen haaroittuvasti Suomenlinnasta luoteiseen Kanneltaloon ja koilliseen Malmitaloon.

Nuorten vision toteuttivat Niklas Kammonen, Efe Kortelainen, Luca Loven, Rachel Paku, Noora Rautavuori ja Vili Valtonen nuoriso-ohjaaja Rozza Dragozin tuella Harjun nuorisotalossa.

Videon muodossa oleva nuorten visio löytyy Youtubesta nimellä *Nuorten taide- ja kulttuurivisio 2030* kanavalta *Nuorten Helsinki*.

Suora linkki videoon: <https://www.youtube.com/watch?v=PO9IOXGWWjA>

Helsingin taide- ja kulttuurivision 2030 tausta

Taide- ja kulttuurivisiotyöryhmä ja ohjausryhmä

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.9.2017 valtuutettu Jörn Donnerin toivomusponnen, jonka mukaisesti Helsingin kaupungin kansliapäällikkö päätti 15.2.2019 asettaa itsenäisen taide- ja kulttuurivisiotyöryhmän, jonka tehtävänä oli laatia Helsingille taide- ja kulttuurivisio vuosille 2019–2030.

Työryhmän tuli tarkastella taiteen ja kulttuurin roolia kaupungissa pitkäjänteisesti, asettaa taiteen ja kulttuurin edistämiseksi tavoitteet ja esittää toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Tehtäviin kuului myös kaupunkiyhteisten linjausten kiteyttäminen niin, että kaupungissa toimivat tahot voivat toimia vision saavuttamiseksi. Tavoite oli vahvistaa Helsingin asemaa omaleimaisena ja kansainvälisesti kiinnostavana taide- ja kulttuurikaupunkina.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin Helsingin kaupunginorkesterin intendentti Aleks Malmberg. Työryhmän jäsenistö koostui seuraavista henkilöistä:

- Leif Jakobsson, Svenska Kulturfondenin emeritusjohtaja
- Gita Kadambi, Suomen kansallisoopperan ja -baletin pääjohtaja
- Elina Knihtilä, Taideyliopiston professori
- Emmi Komlosi, Helsingin työväenopiston suunnittelijaopettaja
- Sonya Lindfors, UrbanApan taiteellinen johtaja, koreografi
- Teemu Mäki, taiteilija, taiteen tohtori, Suomen taiteilijaseuran puheenjohtaja
- Eeka Mäkyne, Finnish Metal Events Oy:n toimitusjohtaja
- Sara Norberg, Cinematicin toimitusjohtaja
- Veli-Markus Tapio, Suomen Kulttuurirahaston erikoisasiantuntija

Samalla kansliapäällikkö asetti ohjausryhmän ja nimesi sen puheenjohtajaksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja Tommi Laiton ja jäseniksi seuraavat henkilöt:

- Tuula Haavisto, kulttuurijohtaja, Helsingin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (1.6.2019 asti)
- Mari Männistö, kulttuurijohtaja, Helsingin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (1.10.2019 alkaen)
- Sanna-Mari Jäntti, yhteysjohtaja, Helsingin kaupunginkanslia
- Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, Helsingin kaupunginkanslia
- Pasi Saukkonen, erikoistutkija, Helsingin kaupunkitutkimus ja -tilastot

Taide- ja kulttuurivisiotyöryhmän ja sen ohjausryhmän sihteerinä toimi suunnittelija Ulla Laurio Helsingin kaupungin kulttuuripalveluista.

Työryhmän toimikauden päättämispäivämäärä oli 31.1.2020. Työryhmä sai toimikaudelleen jatkoaikaa 31.3.2020 saakka.

Työskentely

Taide- ja kulttuurivisiotyöryhmä kokoontui yhteensä 12 kertaa. Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa, jonka lisäksi järjestettiin yksi työryhmän ja ohjausryhmän yhteinen kokous.

Syyskuusta 2019 työryhmän työskentelyn fasilitoijana toimi Janne Kareinen DialogiAkatemias-ta. Syyskuusta 2019 lähtien työryhmän kirjuriina sekä vision tekstin muotoilijana toimi Ville Va-sara. Työryhmän vuorovaikutusasiantuntijoina toimivat Anne Euramaa ja Christian Sannemann Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta.

Asiantuntijapuheenvuorot

Työryhmä pyysi puheenvuoron 11 työryhmän ulkopuoliselta asiantuntijalta.

- CEO Laura Aalto, Helsinki Marketing
- Instituutin johtaja Mikko Fritze, Goethe-Institut Amsterdam
- Kulttuurijohtaja Tuula Haavisto, Helsingin kaupunki
- Yksikön päällikkö Tuomas Hakala, Helsingin kaupunki, asemakaavoitus
- Saksofonisti Mikko Innanen
- Kumppanuuspäällikkö Veikko Kunnas, Helsingin kaupunki, kulttuuripalvelut
- Erytysuunnittelija Kaarle Kurki, Helsingin kaupunki, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- Varajohtaja Kai Lehikoinen, Taideyliopiston ArtsEqual -hanke
- Erikoistutkija Pasi Saukkonen, Helsingin kaupunki, kaupunkitutkimus
- Johtaja Paula Tuovinen, Taiteen edistämiskeskus
- Kehittämisasiantuntija Marika Westman, Helsingin kaupunki, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Vuorovaikutus helsinkiläisten kanssa

Työryhmän järjestämät tilaisuudet vuorovaikutukseen eri sidosryhmien ja helsinkiläisten kanssa.

- Helsinki taiteen ja eri elämänalojen yhdistäjänä -keskustelu 22.5.2019.
- Taide ja kulttuuri Helsingissä vuonna 2030 – minun unelmani: kaikille avoin verkossa toteutettu ideaseinäkysely kesällä 2019.
- Yhteensä neljä kaupungin stadiluotsien järjestämää asukkaille suunnattua keskustelutilaisuutta Pitäjänmäellä, Kontulassa, Tapulikaupungissa ja Pakilassa.
- Yhteensä viisi taide- ja kulttuurialan ammattilaisille suunnattua keskustelutilaisuutta keskuskirjasto Oodissa ja Helsingin taidemuseo HAMissa.
- Lisäksi työryhmän jäseniä osallistui vuonna 2019 useisiin taiteen ja kulttuurin tulevaisuutta Helsingissä käsitteleviin seminaareihin ja muihin tilaisuuksiin ja haastatteli asiantuntijoita.

Keskeiset visioon vaikuttaneet julkaisut ja lait:

Helsingin kulttuuristrategia 2012–2017 ja taustaselvitys
Helsingin kulttuurikeskus, 2012

Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennuste 2018–2035
Helsingin kaupunki, 2019

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (2019)

Laki yleisistä kirjastoista (2017)

Museolaki (2020)

Maailman toimivin kaupunki: Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021
Helsingin kaupunki, 2018

Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025
Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017

Suositus taiteen ja kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa – mukaan lukien hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Sosiaali- ja terveysministeriö, 2018

Suomen taide- ja taiteilijapolitiikka 2019
Maija Hirvi-Iljäs & Sakarias Sokka, Cupore, 2019

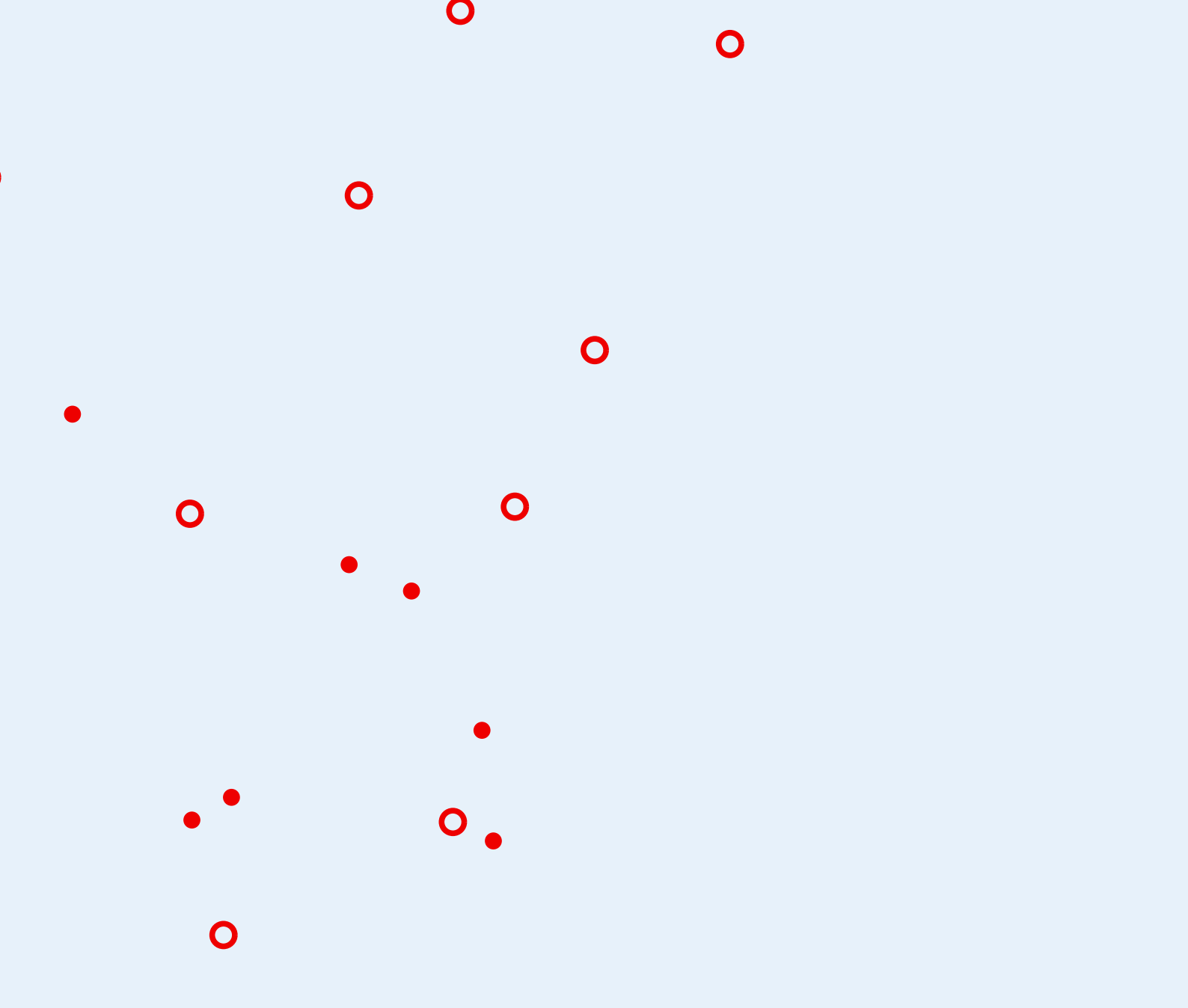
Taide- ja taiteilijapolitiikan suuntaviivat. Työryhmän esitys taide- ja taiteilijapolitiikan keskeisiksi tavoitteiksi
Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2018

UNESCO moving forward the 2030 Agenda for Sustainable Development
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2017

What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review
Daisy Fancourt & Saoirse Finn, World Health Organization, 2019

Tämän lisäksi taide- ja kulttuurivisiotyöryhmällä on ollut tutustuttavana useiden Suomen ja maailman kaupunkien kulttuuristrategioita ja -visioita, Helsingin kaupungin selvityksiä ja tilastoja eri kulttuurin aloilta, tulevaisuusennusteita, kansainvälisiä raportteja, koonteja ja verkkosivustoja, mm. Creative Finland -hankkeen verkkosivusto.

Erityinen kiitos Helsingin kaupunkitutkimus ja -tilastot -yksikölle ja kaikille ryhmän työskentelyä tukeneille asiantuntijoille.

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.9.2017 valtuutettu Jörn Donnerin toivomus-
ponnen, jonka mukaisesti Helsingin kaupungin kansliapäällikkö nimitti itsenäisen taide- ja
kulttuurivisiotyöryhmän. Taiteen ja kulttuurin kentän asiantuntijoista koottu työryhmä
työskenteli 15.2.2019–31.3.2020 ja luovutti visionsa kaupungille 18.8.2020. Työryhmän
tehtävänä oli tarkastella taiteen ja kulttuurin roolia kaupungissa pitkäjänteisesti ja esittää
taiteen ja kulttuurin edistämiseksi tavoitteita sekä toimenpiteitä tavoitteiden saavut-
tamiseksi. Työryhmä kuului laajasti asiantuntijoita ja kaupunkilaisia osana työtään.

hel.fi/taidejakulttuurivisio2030

Tekstin muotoilu: Ville Vasara

Taitto: Kiira Keski-Hakuni / Koponen+Hildén

Kaaviot: Koponen+Hildén & Ville Vasara

Helsinki 2020